

Ulotka informacyjna

Dla ofiar przestępstwa

Jakie prawa przysługują mi jako ofierze przestępstwa?

Nikt nie jest przygotowany na to, by stać się ofiarą przestępstwa.

Bez znaczenia, czy chodzi o kradzież kieszonkową, ciężkie uszkodzenie ciała czy inne przestępstwo. Ofiara przestępstwa ewentualnie jest zraniona lub zdezorientowana i często nie wie, co powinna uczynić.

Niniejsza ulotka informacyjna ma za zadanie dać Pani/Panu ogólny przegląd tego, gdzie można otrzymać pomoc w takiej sytuacji i jakie prawa Pani/Panu przysługują.

Kto może mi pomóc?

Doradztwo i pomoc oferują organizacje pomocy dla ofiar przestępstw. W poradniach pracuje specjalnie wyszkolony personel. Osoby te mają bogate doświadczenia z ludźmi w Pańskiej sytuacji. Wysłuchają Pani/Pana i zaoferują pomoc. W zależności od potrzeb mogą wskazać inne placówki, które będą świadczyć dalszą pomoc, na przykład pomoc psychologiczną lub terapeutyczną.

Tutaj znajdzie Pani/Pan informacje, do kogo można się zwracać: www.hilfe-info.de

Oczywiście może Pani/Pan poinformować się na każdym posterunku policji.

Jak mogę złożyć zawiadomienie o przestępstwie i wniosek o ściganie sprawcy i co się stanie potem?

Jeżeli chce Pani/Pan złożyć zawiadomienie o przestępstwie, może Pani/Pan zwrócić się do każdego posterunku policji. Może Pani/Pan złożyć zawiadomienie o przestępstwie także do prokuratury. Jeżeli złożył/a Pani/Pan zawiadomienie o przestępstwie, nie może Pani/Pan tak łatwo po prostu go wycofać, ponieważ organy dochodzeniowe (policja i prokuratura) są zasadniczo zobowiązane do ścigania każdego przestępstwa, o którym zostały zawiadomione.

Jedynie w przypadku mniej poważnych czynów karalnych (jak na przykład zniewaga lub uszkodzenie rzeczy) poszkodowany może zdecydować, czy następuje ściganie przestępstwa. Dlatego mówi się w tym kontekście o przestępstwach ściganych na wniosek. Ściganie takiego przestępstwa na ogół następuje jedynie na wniosek, to znaczy, jeżeli Pan/i jako ofiara przestępstwa tego wyraźnie sobie życzy. Wniosek taki należy złożyć w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym Pani/Pan dowiedział/a się o czynie i osobie sprawcy.

Co będzie, jeżeli nie znam języka niemieckiego albo tylko słabo rozumiem po niemiecku?

Nic nie szkodzi. Jeżeli chce Pani/Pan złożyć zawiadomienie, otrzyma Pani/Pan pomoc. Jeżeli jest Pani/Pan przesłuchiwana/y jako świadek, ma Pani/Pan prawo do tego, aby przesłuchanie odbywało się w obecności tłumacza. Jeżeli pragnie Pani/Pan otrzymać określone informacje, a nie rozumie wystarczająco języka niemieckiego, może Pani/Pan złożyć wniosek o otrzymanie wiadomości w zrozumiałym dla Pani/Pana języku.

Jakie informacje dotyczące postępowania karnego mogą uzyskać?

Jeśli Pani/Pan był/a ofiarą przestępstwa, może Pani/Pan uzyskać informacje o postępowaniu karnym i z akt sprawy. Niech Pani/Pan - najlepiej już na policji - powie, czy i jakie informacje chce Pani/Pan otrzymać. Może Pani/Pan otrzymać następujące informacje:

- krótkie potwierdzenie zawiadomienia o przestępstwie na piśmie.
- informację, jeżeli prokuratura umorzyła postępowanie, to znaczy, że nie zostanie wniesione oskarżenie przed sądem.
- informację o terminie i miejscu rozprawy sądowej, a także o tym, jaki zarzut stawia się oskarżonemu.
- informację o wyniku rozprawy sądowej, to znaczy, czy oskarżony został uniewinniony lub skazany, czy postępowanie zostało umorzone.
- informację o tym, czy osoba oskarżona lub skazana znajduje się w areszcie. Obejmuje to również informowanie Pani/Pana, jeśli np. udzielono sprawcy warunkowego zwolnienia lub sprawca uciekł z aresztu.
- informację o tym, czy osoba skazana ma zakaz kontaktowania się z Panią/Panem.

Ponadto w poszczególnym przypadku na wniosek może Pani/Pan otrzymać informacje i wyciągi z akt. Po wypadku drogowym może być to na przykład szkic sytuacyjny miejsca zdarzenia, który jest Pani/Panu potrzebny, by domagać się odszkodowania lub zadośćuczynienia pieniężnego za ból. Jeżeli nie ma Pani/Pan prawa do występowania w rozprawie sądowej w charakterze oskarżyciela posiłkowego (niżej przedstawiamy dalsze informacje dotyczące instytucji oskarżyciela posiłkowego), musi Pani/Pan uzasadnić swój wniosek, to znaczy wyjaśnić, dlaczego potrzebuje Pani/Pan dane informacje z akt. W poszczególnym przypadku można zrobić wyjątek od tej reguły.

Pani/Pana zeznanie jako świadek

Jako ofiara przestępstwa jest Pani/Pan świadkiem, a więc osobą bardzo ważną dla postępowania. Najważniejszym zadaniem świadka jest zeznawanie w całości i zgodnie z prawdą. Będzie Pani/Pan bardzo pomocna/y dla organów śledczych, jeśli na przesłuchanie

przyniesie Pani/Pan dokumenty, które posiada (np. zaświadczenie lekarskie lub zdjęcia). Z reguły będzie Pani/Pan składał/a zeznanie na policji. W wielu przypadkach musi Pani/Pan później złożyć zeznanie jeszcze przed sądem. Tylko w wyjątkowych sytuacjach, na przykład, jeżeli pozostaje Pani/Pan w związku małżeńskim z podejrzaną osobą lub jeżeli jest Pani/Pan bliskim krewnym tej osoby, można odmówić złożenia zeznania. W takim przypadku nie musi Pani/Pan nic mówić.

W trakcie przesłuchania należy podać imię i nazwisko oraz adres zamieszkania. Można zrobić wyjątek, jeżeli istnieje szczególne zagrożenie. Na przykład wtedy, jeżeli ktoś groził Pani/Panu użyciem siły, ponieważ chce Pani/Pan złożyć zeznanie. W takim przypadku nie musi Pani/Pan podawać adresu prywatnego. Można natomiast podać inny adres, pod którym można się z Panią/Panem kontaktować. Może to być na przykład adres organizacji wspierającej ofiary przestępstw, z którą jest Pani/Pan w kontakcie. Jeśli będzie Pani/Pan zeznawać w sądzie i obecny będzie obwiniony lub oskarżony, nie będzie Pani/Pan pytana/o o pełny adres, a jedynie o miejsce zamieszkania. Jeśli istnieje ryzyko jak wyżej opisane, to również nie musi Pani/Pan podawać miejsca zamieszkania.

Zapewne złożenie zeznania jako świadek jest dla Pani/Pana sytuacją wyjątkową, która może stanowić duże obciążenie psychiczne. Z tego powodu może Pani/Pan przyjść na przesłuchanie z osobą towarzyszącą. Może to być osoba spokrewniona lub zaprzyjaźniona. Osoba ta może być obecna podczas przesłuchania i tylko w wyjątkowych przypadkach można ją z przesłuchania wykluczyć. Oczywiście może Pani/Pan przyjść z wybranym przez siebie adwokatem. W szczególnych przypadkach istnieje możliwość bezpłatnej pomocy adwokata podczas przesłuchania. Jeżeli uważa Pani/Pan, że potrzebuje Pani/Pan takiej pomocy podczas przesłuchania przez policję, prokuraturę lub sąd, należy możliwie wcześniej przed przesłuchaniem zapytać osobę, która to przesłuchanie przeprowadza!

Opieka psychospołeczna podczas rozprawy sądowej

Od 2017 r. w całym kraju istnieje możliwość korzystania w określonych przypadkach z profesjonalnego towarzystwa i wsparcia podczas całego postępowania karnego (tzw. opieka psychospołeczna podczas rozprawy sądowej). Prawo do tego mają zwłaszcza dzieci i młodociani, które/którzy padli ofiarą przestępstw z użyciem przemocy lub przestępstw na tle seksualnym. Także dorosłe ofiary ciężkich przestępstw dokonanych przy użyciu przemocy lub przestępstw na tle seksualnym mogą potrzebować takiej opieki i ją otrzymać.

Opieka psychospołeczna podczas rozprawy sądowej, jeżeli została potwierdzona przez sąd,

jest dla ofiar bezpłatna. W pozostałych przypadkach można skorzystać z opieki psychospołecznej podczas rozprawy sądowej na własny koszt. Niech Pani/Pan nie obawia się zapytać policji lub organizacji wspierającej ofiary przestępstw. Instytucje te mogą udzielić Pani/Panu dalszych informacji.

Wiele informacji na temat opieki psychospołecznej podczas rozprawy sądowej można znaleźć również w Internecie na stronie → www.hilfe-info.de

Czy mogę występować w postępowaniu karnym jako oskarżyciel posiłkowy?

Będąc ofiarą określonych przestępstw może Pani/Pan występować w postępowaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Do tych przestępstw należą np. gwałt, wykorzystanie seksualne, usiłowanie zabójstwa lub czyn, który doprowadził do zabójstwa osoby bliskiej. W takim przypadku przysługują Pani/Panu szczególne uprawnienia, np. Pani/Pana adwokat może w Pani/Pana imieniu bez specjalnego uzasadnienia uzyskać wgląd do akt sprawy karnej i składać wnioski w każdym momencie postępowania. Poza tym może Pani/Pan na przykład, w odróżnieniu od innych świadków, zawsze uczestniczyć w rozprawie sądowej.

Kto zapłaci za usługi mojego adwokata?

Jeżeli korzysta Pani/Pan z pomocy adwokata może być to związane z kosztami. Jeżeli osoba oskarżona zostanie skazana, musi ona pokryć koszty Pani/Pana adwokata. Jednak nie wszystkie osoby skazane są w stanie rzeczywiście pokryć te koszty. Dlatego może się zdarzyć, że będzie Pani/Pan wtedy sam/a musiał/a ponieść te koszty.

W wypadkach wyjątkowych może Pani/Pan wnioskować w sądzie o przydzielenie adwokata na koszt Skarbu Państwa. Jest to możliwe na przykład w przypadku ciężkich przestępstw dokonanych z użyciem przemocy lub przestępstw na tle seksualnym lub wtedy, gdy osoby bliskie, np. dzieci, rodzice lub współmałżonek straciły życie wskutek przestępstwa. W takim przypadku nie jest ważny fakt, czy dysponuje Pani/Pan majątkiem.

Także w innych przypadkach można wnioskować w sądzie o wsparcie finansowe dla korzystania z porad adwokata. Na przykład wtedy, jeżeli Pani/Pana dochód jest zbyt niski i ma Pani/Pan prawo do wystąpienia w postępowaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

Odszkodowanie i zadośćuczynienie pieniężne za ból

Czy doznał/a Pani/Pan szkody materialnej z powodu przestępstwa lub czy chce Pani/Pan otrzymać zadośćuczynienie pieniężne za ból? Czy chce Pani/Pan dochodzić tych roszczeń od razu w postępowaniu karnym? Z reguły jest to możliwe, jest to tzw. proces adhezyjny. W tym celu musi Pani/Pan jednak złożyć odpowiedni wniosek. Jeśli chce Pani/Pan dochodzić roszczenia, proszę poinformować o tym możliwie wcześnie, najlepiej przy składaniu zawiadomienia o przestępstwie.

Oczywiście może Pani/Pan skorzystać z wariantu dochodzenia roszczeń o odszkodowanie lub roszczeń o zadośćuczynienie pieniężne za ból w innym postępowaniu, to znaczy nie przed sądem karnym, a przed sądem cywilnym.

W obu przypadkach można wnioskować w sądzie o wsparcie finansowe dla korzystania z porad adwokata, jeżeli Pani/Pana dochód jest zbyt niski.

Jakie prawa przysługują mi oprócz wyżej wymienionych?

Czy doznał/a Pani/Pan uszczerbku na zdrowiu w wyniku aktu przemocy? W takim przypadku może Pani/Pan otrzymać świadczenia państwowe z tytułu Ustawy o odszkodowaniu ofiar (Opferentschädigungsgesetz). Przykładem tego są świadczenia medyczne lub psychoterapeutyczne, zaopatrzenie w środki pomocy (np. laskę, wózek inwalidzki) lub świadczenia kompensacyjne (np. dla wyrównania poniesionych strat w dochodach). Może Pani/Pan zapytać o to policję podczas składania zawiadomienia. Policja może skierować Panię/Pana do właściwego organu.

Bez wcześniejszego zgłoszenia można zwrócić się do poradni traumatycznej, aby uzyskać szybkie i nieskomplikowane wsparcie psychoterapeutyczne w razie nagłej potrzeby.

Jeżeli stał/a się Pani/Pan ofiarą przestępstwa o charakterze terrorystycznym lub ataków ekstremistycznych można wnioskować o pomoc finansową w Federalnym Urzędzie Sprawiedliwości. Tam otrzyma Pani/Pan wszelkie informacje dotyczące przesłanek i procedury. → www.bundesjustizamt.de (hasło kluczowe: Bürgerdienste → Härteleistungen)

Będąc ofiarą przemocy w rodzinie ewentualnie przysługują Pani/Panu dalsze prawa z tytułu Ustawy o ochronie przed przemocą (Gewaltschutzgesetz). Na przykład może Pani/Pan

wnioskować w sądzie rejonowym (sądzie rodzinnym) o wydanie zakazu kontaktowania się sprawcy z Panią/Panem. W szczególnych okolicznościach sąd może orzec, że może Pani/Pan sam/a korzystać ze wspólnego mieszkania, w którym dotąd mieszkał/a Pani/Pan razem ze sprawcą. Niezbędne wnioski można składać w sądzie rejonowym zarówno na piśmie, jak i w formie ustnej – do protokołu. Adwokat nie musi Pani/Pana reprezentować.

Mogą też powstać roszczenia z tytułu ustawowego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. Może to mieć miejsce, jeśli na przykład wykonywał/a Pani/Pan swoją działalność zawodową, podróżował/a z klasą szkolną lub uniwersytecką grupą seminaryjną, albo chciał/a Pani/Pan pomóc innym ludziom w wypadkach lub nieszczęściu i odniósł/a przy tym obrażenia. Na stronie internetowej Niemieckiego Ustawowego Ubezpieczenia Wypadkowego znajdzie Pani/Pan przegląd istniejących kas wypadkowych i branżowych zakładów ubezpieczeń wypadkowych → www.dguv.de (→ Versicherung / ubezpieczenie → Zuständigkeit / właściwość).

Mediacja pomiędzy ofiarą a sprawcą - co to jest?

Mediacja pomiędzy ofiarą a sprawcą ma między innymi pomóc ofierze przestępstwa w poradzeniu sobie z doznaną krzywdą. Dogłębniej niż w normalnym postępowaniu karnym, sprawca musi bardzo konkretnie i bezpośrednio w rozmowie osobistej skonfrontować się z tym, jakie szkody i obrażenia ofiara poniosła w wyniku jego czynu. Może to dotyczyć zarówno szkód materialnych, jakie ofiara poniosła wskutek przestępstwa jak i ran psychicznych, osobistej obrazy i lęków spowodowanych czynem. Rozmowa odbywa się zazwyczaj z udziałem wyszkolonego mediatora, ale na życzenie może odbyć się również bez osobistego spotkania, a jedynie za pośrednictwem mediatora.

Mediacja między ofiarą a sprawcą nigdy nie odbywa się wbrew woli ofiary i tylko wtedy, jeżeli sprawca ma poważną wolę, by przejąć odpowiedzialność za dokonany przez niego czyn. W odpowiednich przypadkach mediacja między ofiarą a sprawcą może służyć umożliwieniu opanowania konfliktu przez ofiarę w kontekście samostanowienia i przywróceniu pokoju prawnego. Często prokuratura lub policja zachęca do podjęcia tej procedury. Mediacja nie jest częścią składową postępowania karnego w ścisłym rozumieniu i odbywa się poza postępowaniem karnym. Istnieją specyficzne placówki i instytucje, które zatrudniają wyszkolonych mediatorów.

Dalsze informacje dotyczące mediacji między ofiarą a sprawcą, a także położonych w pobliżu instytucji, które przeprowadzają tę mediację można znaleźć w Internecie na stronie

<http://www.toa-servicebuero.de/konfliktschlichter> lub <http://www.bag-toa.de/>.

Publikacje i linki referencyjne

Informacje dotyczące ochrony ofiar można znaleźć na stronie internetowej www.hilfe-info.de

Dalsze informacje można m.i. znaleźć w następujących publikacjach:

„Opferfibel“ (Najważniejsze informacje dla osób pokrzywdzonych)

„Ich habe Rechte“ (Mam prawa)

„Mehr Schutz bei häuslicher Gewalt“ (Więcej ochrony w przypadku przemocy w rodzinie)

„Beratungs- oder Prozesskostenhilfe“ (Zwolnienie z kosztów adwokackich i procesowych)
(patrz: www.bmju.de/publikationen)

Hilfe für Opfer von Gewalttaten na stronie www.bmas.de/opferentschaedigung

Impressum

Niniejsza broszura jest wydawana przez Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości w ramach promocji swej działalności. Jest bezpłatna i nie przeznaczona do sprzedaży.

Wydawca:

Bundesministerium der Justiz

Referat Öffentlichkeitsarbeit und Bürgerdialog

11015 Berlin

www.bmj.de

Forma:

neues handeln AG

Druk:

MKL Druck GmbH & Co. KG, Ostbevern

Stan:

stycznia 2022 r.

Tłumaczenie na język polski zostało wykonane na podstawie zaktualizowanej w listopadzie 2021 roku wersji Ulotki informacyjnej dla ofiar przestępstwa.

Zamówienie publikacji:

www.bmj.de

Przesyłka publikacji rządu federalnego:

Postfach 481009

18132 Rostock

telefon: +49 30 18 272 272 1

faks: + 49 30 18 10 272 1